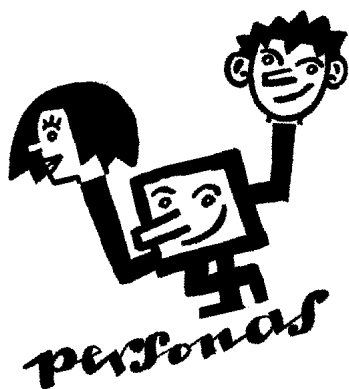

Josep Matas i Balaguer

President de l'Associació d'Arxivers de Catalunya

Entrevistat per Vicent Gil Vicent

Josep Matas i Balaguer (La Bisbal, 1957) és llicenciat en dret i llicenciat en història, arxiver del cos de titulats superiors-arxivers de la Generalitat de Catalunya, director de l'Arxiu Històric de Girona i des de l'any 1993 president de l'Associació d'Arxivers de Catalunya. També presideix el Comitè Organitzador i és membre del Comitè Científic de la V Conferència Europea d'Arxius que va celebrar-se a Barcelona aquest mes de maig.

Al mes de maig de 1985 una cinquantena d'arxivers catalans van convenir a agrupar-se en una associació professional. Tot i ser una iniciativa de dimensions i plantejament ben modestos, no deixava de tenir una significació important perquè era la primera vegada que els responsables dels arxius catalans s'organitzaven en una entitat pròpia. Dotze anys després de la seua creació quina es la realitat i els propòsits de l'Associació d'Arxivers de Catalunya (AAC)?

Des de la seva creació l'AAC va esdevenir un punt de referència per a la nostra professió, necessitada, tan aleshores com ara, d'elements identificadors i de promoció. Avui l'AAC agrupa a la totalitat d'arxivers catalans, amb excepcions que es poden comptar amb els dits d'una mà, i a arxivers d'altres comunitats autònomes. Existeix també la figura del soci adherit, a la qual s'acullen aquelles persones interessades en el nostre àmbit professional sense formar-ne part directament, i la figura del soci institucional que acull a empreses comercials i a institucions públiques que ens donen suport. Tot plegat suma gairebé 600 socis. L'AAC porta a terme les activitats pròpies de tota associació professional, des de la defensa individual i col·lectiva dels associats, a l'oferta de serveis avantatjosos, passant per la formació continuada, edició d'un butlletí informatiu, borsa de treball, organització de jornades sobre temes monogràfics professionals... Edita també una revista tècnica, *Lligall* (tres números cada dos anys) i ha organitzat set edicions del Màster d'Arxivística, conjuntament amb quatre

universitats. Moltes de les actuacions es poden fer gràcies als grups de treball i comissions específiques que col·laboren amb la Junta Directiva.

Entre els principals objectius ara plantejats hi ha el de convertir l'Associació en Col·legi Oficial, el d'aprovar el codi deontològic de la nostra professió, acabar el diccionari de terminologia arxivística catalana que estem elaborant i també un somni: aconseguir l'aprovació d'una llicenciatura específica en arxivística.

Quina era la realitat dels arxius catalans l'any 1985 i quina es la realitat d'avui?

El nostre sector ha crescut moltíssim (creació de nous arxius, incorporació de nous professionals) especialment perquè la situació de partida era molt baixa. No ha crescut però tant com hauria estat desitjable. Al costat de magnífiques realitats hi ha encara mancances gravíssimes. Moltes administracions públiques no han arribat encara als mínims exigibles en una societat com la nostra en el tractament de la seva documentació administrativa i del patrimoni documental en general. La tendència actual és encara de creixement i de millora, a ritme més lent del que seria desitjable.

L'any 1995 la vostra Associació editava un volum de títol significatiu: Els Arxius: l'experiència catalana. Al llarg de 169 pàgines quaranta-un professionals analitzaven, a partir de la seua experiència, tots els àmbits que ens son propis, cridaven l'atenció sobre la complexitat del arxius i explicaven les seues perspectives de futur. De totes aquestes propostes quines destacaria com a més profitoses i quines mancances assenyalaria?

Destacaria d'entrada la necessitat d'elaborar una nova llei d'arxius de Catalunya que és una de les moltes idees recollides en el volum i una de les reivindicacions de fa molts anys de la nostra Associació. En el moment actual tant la Conselleria de Cultura com els diferents grups parlamentaris coincideixen ja amb nosaltres en aquest objectiu, per tal de substituir l'obsoleta i superada llei de 1985. A nivell de mancances i dèficit en el volum es detecta i s'explica la falta de cohesió del sistema d'arxius de Catalunya. Falten alguns centres fonamentals -l'arxiu històric provincial de Barcelona, molts arxius comar-

cals, molts arxius municipals...-, falta posar al dia la figura de l'Arxiu de la Corona d'Aragó i els arxius històrics provincials -el seu estatus no es correspon al sistema competencial de l'*España de las Autonomías*- i falten òrgans nacionals que coordinin i serveixin al sistema: un consell assessor d'arxius, servei nacional de restauració i de reproducció.

Al País Valencià la necessitat d'una llei d'arxius s'ha fet palesa dia rere dia. Per això, al veure en el vostre Butlletí informatiu del passat octubre-desembre de 1996 que vos feu ressó del nou avantprojecte de llei d'arxius, presentada pel Conseller de Cultura a la Comissió de Política Cultural del Parlament de Catalunya, no podem menys que preguntar-vos: que destacariau d'aquest avantprojecte de llei?

En la seva compareixença davant la Comissió de Política Cultural del Parlament de Catalunya el Conseller de Cultura va anunciar la seva voluntat d'elaborar una nova llei. No existeix encara cap text ni avantprojecte que poguem comentar. En qualsevol cas nosaltres hem comunicat a la Conselleria les nostres esperances i il·lusions perquè és una gran oportunitat de crear, amb l'experiència acumulada durant tot aquests anys, un sistema d'arxius que respongui a la realitat i a les necessitats del nostre país.

La Memòria anual de l'Associació d'Arxivers de Catalunya de 1995 recull les activitats principals realitzades en el decurs d'un any. Crida l'atenció el ventall de possibilitat que ofereix el vostre col·lectiu: relacions exteriors i institucionals, convenis, grups d'estudi i treball, jornades i conferències, publicacions, activitats formatives i culturals, màster en arxivística i estudis universitaris, borses de treball. Amb quin pressupost conta l'AAC per dur a terme totes aquestes activitats i quines son les seues fonts de finançament?

El pressupost ordinari anual de l'AAC es situa al voltant dels 12 milions de pessetes. Hi ha pressupostos extraordinaris per a l'organització de les Jornades d'Arxivística (cada dos anys uns 10 milions) i per als programes que portem a terme en conveni amb algunes administracions (Diputació de Barcelona, Generalitat de Catalunya, ajuntaments...). També té pressupost a part el Màster d'Arxivística (uns 20 milions cada edició).

Cada un dels programes té el seu propi finançament. Algunes activitats s'autofinancien, especialment les de formació. En canvi en l'organització de les jornades d'arxivística hi ha aportacions molt importants de diferents administracions públiques. Tenim també el suport dels nostres socis institucionals i l'sponsorització de l'empresa GAMA en l'edició de publicacions. De tota manera, tot i que els números són importants, els exercicis sempre es tanquen de manera mol ajustada.

Des del 31 d'agost fins al 8 de setembre de 1996 es va celebrar a Beijing el XIII Congrés Internacional d'Arxius. Quina va ser la vostra participació i quin profit va traure l'AAC?

L'AAC fou convidada pels organitzadors del Congrés a participar en un seminari sobre el paper i funcions de les associacions. Va ser un gran honor perquè es van seleccionar tres associacions, una d'americana (la de Brasil), una d'asiàtica (la del Japó) y una d'europea, que era la nostra. A part d'aixó vam poder assistir a diferents reunions específiques de comitès i seccions del Consell Internacional d'Arxius. A l'ordre del dia de l'Assemblea General se'ns va donar entrada per poder explicar la celebració a Barcelona de la cinquena Conferència Europea d'Arxius. A més de fer molts contactes, l'AAC

va treballar per aconseguir una més gran presència d'arxivers catalans en els diferents organismes del Consell Internacional d'Arxius, qüestió que ja s'ha començat a produir.

D'aquí a uns dies, a finals del mes de maig, es celebrarà a Barcelona la V Conferència Europea d'Arxius promoguda pel Consell Internacional d'Arxius i organitzat per l'AAC. La qual cosa demostra la força de l'Associació de la que vosté es el President. Com a responsable del Comitè Organitzador, què pot esperar la nostra professió d'aquesta trobada?

D'entrada és un nou repte que ens obliga a treballar de valent i que ens farà aprendre i madurar. D'altra banda ens permetrà a tots plegats el conèixer i treballar amb alguns dels principals experts en les matèries dels programes de la conferència. S'ha de tenir en compte que l'estructura de les sessions està molt pensada per a facilitar una participació activa. Jo espero també que la reunió, a la qual assistiran col·legues de molts països, obri les portes a futures col·laboracions, contactes i projectes. I finalment intentarem que la Conferència serveixi per promoure davant l'opinió pública y davant les administracions, la funció i la figura dels arxivers i dels arxius.

✍

